

ตอนที่ 4 แหล่งหนี้ที่ชาวบ้านเป็นลูกหนี้อยู่ (ข้อมูลครั้งที่ 2 – 4 เปรียบเทียบ)

แหล่งหนี้สินที่ชาวบ้านเป็นลูกหนี้อยู่

ผลการศึกษาพบว่าจำนวนครัวเรือนของชาวบ้านหมู่ที่ 4 ในช่วงระยะเวลา 1 ปี ที่ผ่านมาชาวบ้านมีสมาชิกลดลงในช่วงปลายปี (เนื่องจากแหล่งเงินกู้ต่างๆเริ่มปิดงบประมาณและเริ่มจะปล่อยเงินกู้) และจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นในช่วงต้นปี – กลางปี (แหล่งเงินกู้ต่างๆเริ่มปล่อยเงินกู้ให้สมาชิกและสมาชิกเองก็เริ่มทยอยไปขอกู้เงินจากแหล่งเงินกู้) ซึ่งจากข้อมูลจะเห็นว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตรแม่ทา จำกัด (ธ.ก.ส.)จะมีลูกหนี้เพิ่มขึ้น (ชาวบ้านโยกหนี้ไปอยู่ที่ ธ.ก.ส. เนื่องจากส่วนหนึ่งมาจากนโยบายของภาครัฐ คือการพักชำระหนี้สินเกษตรกรรายย่อย), สหกรณ์การเกษตรแม่ทาจ่า มีลูกหนี้ลดลง (ชาวบ้านหันไปหาแหล่งเงินกู้ที่ดอกเบี้ยถูกกว่า) ,หนี้สินนอกระบบมีลูกหนี้เพิ่มขึ้น(การสนับสนุนจากนโยบายของรัฐ เช่น เงินกองทุน กขคจ. ,เงินกองทุนหมู่บ้าน ฯลฯ และการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ ที่เข้ามาส่งเสริมงานกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านอาชีพ ความเป็นอยู่และการสนับสนุนด้านงบประมาณที่มีดอกเบี้ยถูก) และช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาชาวบ้านก็พยายามลดภาระหนี้สินของตนเองลง โดยพยายามให้มีแหล่งหนี้สินน้อยที่สุด และพยายามเร่งชำระหนี้สินของตนเองให้หมดไปโดยเร็ว สังเกตได้จากชาวบ้านที่ไม่มีหนี้สิน จากปี 2544 มีจำนวนร้อยละ 9.22 และชาวบ้านที่ไม่มีหนี้สินในปี 2545 มีจำนวนเพิ่มเป็นร้อยละ 14.48 (ดูตารางที่ 8)

ตารางที่ 9

เปรียบเทียบแหล่งหนี้สินที่ชาวบ้านเป็นลูกหนี้อยู่ ก่อนและหลังงานวิจัย(พ.ศ.2544 และ พ.ศ.2545)

แหล่งหนี้ของชาวบ้าน	มิถุนายน	ร้อยละ	พฤศจิกายน	ร้อยละ	มิถุนายน	ร้อยละ
257 ครัวเรือน					45	
ธกส.	174	48.60	142	45.95	166	44.50
สหกรณ์ฯ	20	5.59	35	11.33	14	3.75
นอกระบบ	131	36.59	78	25.24	139	37.27
ไม่มีหนี้สิน	33	9.22	54	17.48	54	14.48
รวม	358	100	309	100	373	100

จำนวนครั้งที่เงินกู้

จากการศึกษาพบว่าแหล่งเงินกู้ที่ชาวบ้านกู้จะมีอยู่ 3 แหล่งใหญ่ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แม่ทาจำกัด ,สหกรณ์การเกษตรแม่ทาจำกัด ,หนี้สินนอกระบบ ซึ่งจากตาราง แหล่งเงินกู้ 1 แหล่ง หมายถึง ชาวบ้านเป็นลูกหนี้อยู่กับ ธ.ก.ส. / สหกรณ์ฯ/หนี้สินนอกระบบ แหล่งใดแห่งหนึ่ง แหล่งเงินกู้ 2 แหล่ง หมายถึง ชาวบ้านเป็นลูกหนี้อยู่กับ ธ.ก.ส.+ สหกรณ์ฯ/ธ.ก.ส.+หนี้สินนอกระบบ / สหกรณ์ฯ+หนี้สินนอกระบบ แหล่งเงินกู้ 3 แหล่งหมายถึง ชาวบ้านเป็นลูกหนี้อยู่กับ ธ.ก.ส.+สหกรณ์ฯ+หนี้สินนอกระบบ ซึ่งจากตารางจะเห็นได้ว่าชาวบ้านเองก็มีการลดจำนวนแหล่งเงินกู้ลงให้เหลือน้อยลง เพราะชาวบ้านเองส่วนหนึ่งก็รู้ถึงสาเหตุของปัญหานี้สินว่า มาจากการกู้เงินดอกเบี้ยแพง ซึ่งทางออกที่ชาวบ้านต้องการคือ การหาแหล่งเงินกู้ที่ดอกเบี้ยถูกมาแทนแหล่งเงินกู้ที่ดอกเบี้ยแพง และการเร่งชำระหนี้สินที่ตนเองมีอยู่ให้หมดไปโดยเร็ว

ตารางที่ 10
จำนวนแหล่งเงินกู้ที่ชาวบ้านเข้าไปขอกู้ยืม

จำนวนแหล่งเงินกู้	จำนวน(2)	ร้อยละ	ครั้งที่ 3	ร้อยละ	ครั้งที่ 4	ร้อยละ
1 แหล่ง	101	39.30	101	39.30	112	43.58
2 แหล่ง	120	46.69	101	39.30	87	33.85
3 แหล่ง	3	1.17	1	0.39	4	1.56
ไม่มีหนี้สิน	33	12.84	54	21.01	54	21.01
รวม	257	100	257	100	257	100

จำนวนเงินกู้ที่ชาวบ้านเป็นหนี้กับแหล่งทุน (257 ครัวเรือน)

จากการศึกษาข้อมูลที่ได้รับจากชาวบ้าน 257 ครัวเรือน (จากชาวบ้านทั้งหมด 297 ครัวเรือน) ตลอดช่วงระยะเวลา 1 ปี ข้อมูลจากแหล่งเงินกู้จริงเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้รับจากชาวบ้าน จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกัน เนื่องจากชาวบ้านที่ให้ความร่วมมือให้ข้อมูลมีเพียง 257 ครัวเรือน เท่านั้น ซึ่งชาวบ้านที่มีหนี้สินมีเกือบทุกครัวเรือน ,บางครัวเรือนมีหลายครอบครัว ,ชาวบ้านไม่กล้าให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลแต่ไม่ทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยเองจึงใช้ข้อมูลจากแหล่งเงินกู้จริงเป็นข้อมูลหลัก คือ ธ.ก.ส. และสหกรณ์ฯ ส่วนหนี้สินนอกระบบ ผู้วิจัยไม่สามารถนำข้อมูลจากแหล่งเงินกู้จริงมาได้ ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลที่ได้จากชาวบ้าน 257 ครัวเรือน เป็นตัวเปรียบเทียบ ซึ่งจากตารางจะเห็นได้ว่าชาวบ้านมีการลดแหล่งเงินกู้ให้เหลือน้อยลง และมีการลดวงเงินกู้ของตนเองให้น้อยที่สุด เพื่อเป็นการลดภาระดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายออกไป และทำให้มีเงินออมเพิ่มมากขึ้นเป็นการสร้างศักยภาพในการชำระหนี้สินของตนเองได้มากขึ้น (ดูตารางที่ 10)

ตารางที่ 11

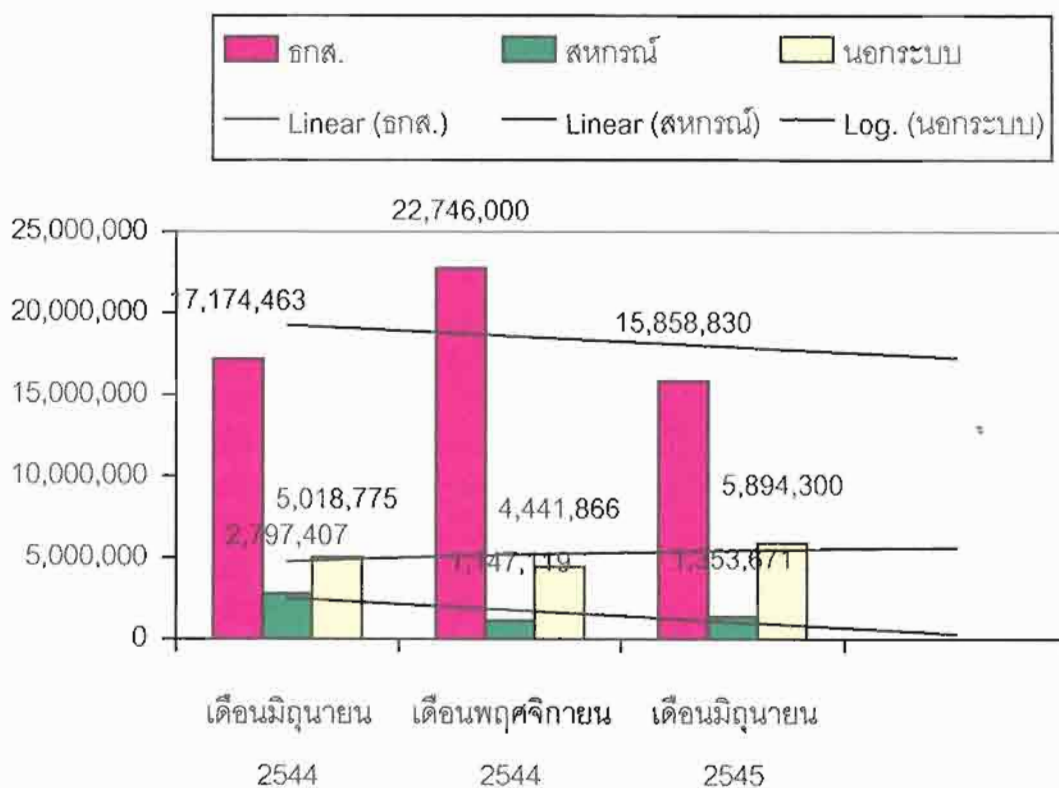
จำนวนเงินกู้ที่ชาวบ้านเป็นหนี้กับแหล่งทุน (257 ครัวเรือน)

แหล่งหนี้ของชาวบ้าน	มิถุนายน 2544	พฤศจิกายน 2544	มิถุนายน 2545
ธกส.	15,146,500	12,746,000	13,218,336
สหกรณ์ฯ	1,133,500	1,000,400	845,000
นอกระบบ	5,018,775	4,455,366	5,894,300
รวม	24,298,775	18,201,766	19,957,636

หมายเหตุ ข้อมูลตัวเลขหนี้สินที่แสดงนี้คือข้อมูลที่ได้รับจากชาวบ้านจำนวน 257 ครัวเรือน ซึ่งข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รับจากแหล่งหนี้สินจริงๆ คือ

	มิถุนายน 2544	พฤศจิกายน 2544	มิถุนายน 2545
ธกส.	17,174,463	22,746,000	15,858,830
สหกรณ์	2,797,407	1,147,119	1,353,571
อื่นๆข้อมูล 257 ครัวเรือน	5,018,775	4,455,366	5,894,300
รวม	24,990,645	28,348,485	23,106,701

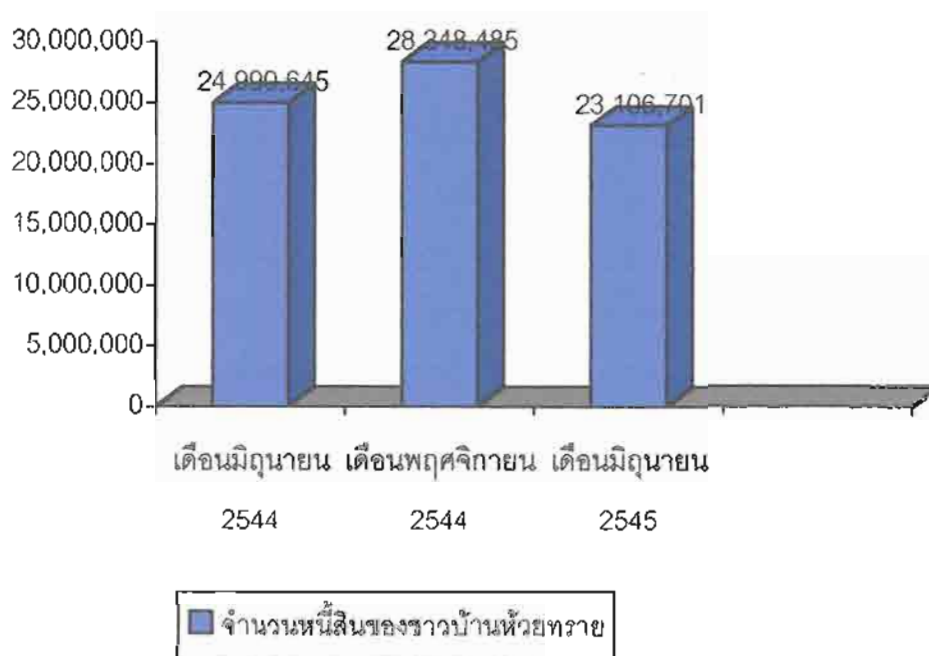
ข้อมูลหนี้สินจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ

จากแผนภูมิ

- แนวโน้มการหนี้สินจากธนาคารเพื่อการเกษตรในช่วงปีที่ผ่านมาจะเพิ่มขึ้นในช่วงปลายปี และลดลงในช่วงกลางปีเนื่องจากปลายปีแหล่งเงินกู้เริ่มปล่อยเงินกู้และกลางปี ชาวบ้านเริ่มทยอยชำระหนี้สิน ทั้งจำนวนเงินกู้ที่ชาวบ้านกู้ก็ลดน้อยลงเพื่อให้สอดคล้องเข้ากับนโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ (การพักชำระหนี้สินเกษตรกรรายย่อย)
- แนวโน้มการเป็นหนี้สินของชาวบ้านจากแหล่งเงินกู้คือสหกรณ์จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มลดลงเนื่องจากชาวบ้านบางส่วนหันไปให้ความสำคัญกับแหล่งเงินกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยที่ถูกกว่า
- แนวโน้มการเป็นหนี้กับแหล่งเงินกู้นอกระบบมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งชาวบ้านส่วนหนึ่งที่ไปกู้กับแหล่งเงินกู้นอกระบบก็คือแหล่งเงินกู้ที่ดอกเบี้ยต่ำ(การส่งเสริมของภาครัฐที่เข้ามาถึงมือชาวบ้านโดยตรงเช่นเงินกองทุนหมู่บ้าน และการส่งเสริมของภาครัฐโดยผ่านทางองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ เช่นเงิน พอช.ฯลฯ)

เปรียบเทียบข้อมูลหนี้สินช่วงเดือนต่างๆ

จากแผนภูมิแท่ง

จะเห็นได้ว่าหนี้สินของชาวบ้านในช่วงกลางปีจะลดลง เนื่องจากชาวบ้านนำเงินมาชำระหนี้สินบางส่วนของตนเอง เพื่อให้หนี้สินชำระตามกำหนด (เดือนกันยายน ของปีงบประมาณ) และหนี้สินก็จะมีเพิ่มมากขึ้นในช่วงปลายปี เนื่องจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ เริ่มเปิดให้สมาชิกไปกู้ยืมเงิน และสมาชิกเองบางส่วนก็ไปกู้ยืมเงินเพื่อนำมาชำระหนี้สินกับแหล่งเงินกู้ในไตรมาสก่อน(โยกหนี้) การยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบดอกเบี้ยแพงไปชำระหนี้สินในระบบ แล้วกู้จากแหล่งเงินกู้ในระบบเพิ่มขึ้นเพื่อนำไปชำระแหล่งเงินกู้ในระบบ(พร้อมดอกเบี้ย) แล้วในช่วงระหว่างปีก็เร่งทยอยหาเงินมาชำระหนี้สินในระบบเพื่อป้องกันการต้องเข้าไปสู่วัฏจักรวงเวียนเดิมๆ

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษากระบวนการสร้างจิตสำนึกการปลดปล่อยหนี้สินของตนเองอย่างยั่งยืน ในครั้งนี้ ได้ดำเนินการในชุมชนบ้านห้วยทราย โดยมีวัตถุประสงค์ หลักคือ

1. เพื่อสร้างศักยภาพ คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ให้เกิดการรัก ห่วงแหนบ้านเกิดที่ตนเองอาศัยอยู่
2. เพื่อคนในชุมชนจะไม่ได้เป็นหนี้สิน และไม่สร้างหนี้ให้กับตนเอง
3. เพื่อครอบครัวมีความอบอุ่น , ระบบเครือญาติมากขึ้น
4. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง
5. เพื่อให้คนในชุมชนตระหนักถึงข้อเสียของการเป็นหนี้สินและสามารถป้องกันตนเองจากการเป็นหนี้สินได้ โดยไม่ใช้เกิดได้ ไม่จำเริญมี

โดยใช้กระบวนการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเอง

6.1 กระบวนการวิจัย และผลการดำเนินงาน

6.1.1 กระบวนการวิจัย

1. ประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนการลงพื้นที่
2. เวทีชี้แจงทำความเข้าใจระดับเขต 12 เขต
3. เก็บข้อมูลหนี้สินครั้งที่ 1
4. เวทีวิเคราะห์ข้อมูลในคณะทำงาน
5. เวทีนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเวทีชาวบ้าน (12 เขต)
6. เก็บข้อมูลหนี้สิน ครั้งที่ 2
7. นำเสนอเวทีระดับป๊อก,หาแนวทางแก้ไขร่วม
8. จัดเวทีกลุ่มสนใจแก้ไขปัญหาโดยมีวิทยากร
9. ได้กลุ่มเป้าหมาย (พ่อบ้าน,แม่บ้าน)กิจกรรมย่อย

พ่อบ้าน

- จัดทำโครงสร้างการทำงาน
- วิเคราะห์ศึกษาปัญหาอุปสรรค การประกอบอาชีพทางเลือกในการประกอบอาชีพ
- ประชุมทุกเดือน
- บัญชีรายรับ – จ่ายในครัวเรือน
- จัดหากองทุนช่วยเหลือสมาชิก
- พยายามลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

แม่บ้าน

- อบรมการนวด
- จัดทำโครงสร้างการทำงาน
- เวทีประชุมทุกเดือน
- บัญชีรายรับ – จ่ายในครัวเรือน
- ออมทรัพย์ทุกเดือน
- หาอาชีพเสริมอื่นๆ เพิ่มเติม
- พยายามลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

10. เวทีประชุมกลุ่มนำร่อง (ติดตามงาน)

11. เก็บข้อมูลรายรับ – จ่ายกลุ่มนำร่อง(วิเคราะห์)

12. ศึกษาดูงานบ้าน สามขา ต.หัวเสือ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง

13. เวทีสรุปผลการศึกษาดูงาน

14. เก็บข้อมูลหนี้สินครั้งที่ 3

15. เวทีสรุปข้อมูลงานวิจัย ผลการทำงานวิจัย ทีมงาน

16. เวทีนำเสนอชาวบ้านระดับหมู่บ้าน

17. จัดทำเอกสารเผยแพร่/ปิดโครงการ

(กิจกรรมที่ทำผ่านมาทั้งหมดทางทีมวิจัยได้มีการติดตามและมีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลชาวบ้าน เพื่อดูความสนใจของชาวบ้านเป็นระยะๆ)

6.1.2 การดึงคนเข้ามามีส่วนร่วม

การดึงคนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานนั้น

กลุ่มผู้นำ การแลกเปลี่ยนให้ข้อมูลกับผู้นำและสร้างบทบาทการทำงานร่วมกัน

กลุ่มคน การจัดเวทีระดับเขตซึ่งเป็นกลุ่มคนขนาดเล็กซึ่งถือว่าสามารถสื่อสารข้อมูลได้ทั่วถึงทำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเห็นปัญหาในกลุ่มชาวบ้านเพื่อนำไปสู่ความตระหนักถึงปัญหานี้สิน

การให้เห็นรูปธรรมของการทำงานวิจัย หรือนามธรรมที่เป็นในรูปแบบใดก็ได้แต่สามารถบอกได้ว่าเป็นผลที่ได้จากแก้ไขปัญหานี้สิน

6.1.3 การสร้างการยอมรับให้ผู้ใหญ่

สิ่งสำคัญที่จะเข้าไปสร้างการยอมรับในการทำกิจกรรมงานใดๆ ส่วนหนึ่งคือ ตัวของเยาวชนจะต้องมีการปรับปรุงตัว หรือเพิ่มศักยภาพการทำงานให้ผู้ใหญ่เกิดการยอมรับ และความมุ่งมั่นในการทำงานและการให้ผู้ใหญ่เข้ามาช่วยหนุนเสริม(การมีส่วนร่วมการทำงาน)กิจกรรมที่ทำการให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องและให้ชาวบ้านทราบว่าตอนนี้เรากำลังทำอะไรอยู่และไปถึงไหนมากน้อยเพียงใดแล้ว เป็นการสร้างความเชื่อมั่น ความรับผิดชอบของตนเองด้วย โดยต้องเริ่มทำตั้งแต่ครอบครัวก่อน และการสนับสนุนจากครอบครัวในการพัฒนาชุมชน

6.1.4 การพัฒนาทักษะเครื่องมือ

จากเดิมที่มิจัยมีการนำเสนอข้อมูลโดยใช้เอกสารงานเป็นหลัก ซึ่งเมื่อนำเสนอต่อชาวบ้านแล้ว ชาวบ้านรับรู้ข้อมูลไม่ทั่วถึง ไม่เข้าใจเอกสารทำให้ความสนใจในการร่วมทำกิจกรรมมีน้อย ทั้งประสิทธิภาพการนำเสนอของมิจัยเองในช่วงแรกยังมีน้อยทำให้การนำเสนอไม่ต่อเนื่องด้วย เมื่อมีการสรุปการจัดเวที่ดังกล่าวแล้ว ก็มีการหาแนวทางที่จะนำข้อมูลมาปรับปรุง เป็นสื่อที่ให้ชาวบ้านเข้าใจง่าย และสื่อที่ใกล้ตัวชาวบ้าน เพื่อให้เวที่ที่จัดมีสีสัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันมากขึ้นเช่นการใช้ตัวหนอน (เปรียบเสมือนหนี้สินที่ชาวบ้านเป็นหนี้) ต้นไม้ (เปรียบเสมือนชุมชน) ซึ่งตัวหนอนเข้ามากัดกินต้นไม้ ใบไม้ทำให้ต้นไม้ผุพัง เป็นต้น ซึ่งเมื่อชาวบ้านดูก็ทำให้มีสีสันในการจัดเวที่ทำให้ไม่น่าเบื่อ ทั้งการโยนคำถามแลกเปลี่ยนกับชาวบ้านทำให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นต่างๆ ได้ด้วย เมื่อหลังจากจบเวที่ดังกล่าว ชาวบ้านส่วนหนึ่งก็ได้มีการนำข้อมูลไปพูดคุยกันในกลุ่ม ที่ทำงานของตนเอง และขยายต่อไปสู่ผู้คนที่ไม่ได้เข้าร่วมเวที่

6.1.5 เราเก่งขึ้นอย่างไร

จากงานวิจัยที่ผ่านมาทำให้เราได้เรียนรู้หลายๆ อย่าง ซึ่งเห็นได้ว่าเรามีความเก่งขึ้น คือ

- สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ชุมชนได้ และมีการวางแผนการทำงานเพื่อแก้ไขตามประเด็นปัญหาได้
- ทีมพูดในที่สาธารณะขึ้นได้ และพัฒนาไปถึงการนำเสนออย่างต่อเนื่อง
- มีการพัฒนาสื่อการนำเสนอให้มีความดึงดูดความสนใจ
- มีการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ชุมชนเกิดการยอมรับ
- ทีมงานที่เคยเป็นปัญหาสังคมนำจุดด้อยของตนเองมาสร้างการยอมรับในชุมชนได้

6.2 ข้อมูลหนี้สิน

6.2.1 สาเหตุของหนี้สินที่ชาวบ้านในแต่ละเขตนำเสนอโดยผู้วิจัยได้รวบรวมไว้โดยไม่ได้เรียงลำดับความสำคัญไว้

1. ราคาสินค้าอุปโภค บริโภคสูง
2. รายได้น้อย รายจ่ายสูง
3. ความอยาก
4. ส่งลูกเรียน การศึกษา
5. ภาวะดอกเบี้ยย
6. เงินข้าวโพดหัก ทำให้ต้องกู้ยืมเงินจากที่อื่น
5. ปัจจัยการผลิตสูง ราคาผลผลิตต่ำ
6. ค่านิยม ความฟุ่มเฟือย (ของใช้ เครื่องอำนวยความสะดวก)
7. ทางเลือกด้านอาชีพมีน้อย
8. ที่ทำกินมีน้อย
9. ดินเสื่อม ทำให้ได้ผลผลิตน้อย
10. น้ำไม่พอใช้ ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินได้
11. เศรษฐกิจตกต่ำ
12. การเลือกงาน
13. การพนัน(ไฟ , หวย, ไฮโล)
14. พ่อค้าคนกลางเอาเปรียบ(การกดราคาซื้อ)
15. ยาเสพติด(ไม่ถือเป็นปัญหาที่ใหญ่)
16. ราคาน้ำมันแพง

6.2.2 แหล่งหนี้สินของชาวบ้าน

แหล่งหนี้สินที่พบในบ้านห้วยทราย ส่วนใหญ่คือ (เรียงจากมาก - น้อย

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรแม่ทา จำกัด (ธ.ก.ส.)
- สหกรณ์การเกษตรแม่ทาจำกัด
- กู้ยืมจาก ญาติ , พี่น้อง (ทั้งมีดอกเบี้ยย และไม่มีดอกเบี้ยย)
- เงินกู้จากกองทุนออมทรัพย์ (ดอกเบี้ยยร้อยละ 2 , 1.5 , 1 ต่อเดือน)
- เงินกู้จากนายทุนที่อยู่ในชุมชน (ดอกเบี้ยยร้อยละ 5 , 3 ต่อเดือน)
- เงินกู้จากนายทุนที่อยู่นอกชุมชน (ดอกเบี้ยยร้อยละ 5,3 ต่อเดือน)

6.2.3 วิเคราะห์หนี้สินมาจากอะไรบ้าง(โดยเรียงลำดับความสำคัญจาก มาก – น้อย)

1. ค่านิยม ความอยาก
2. ปัจจัยการผลิต ราคาพืชผล
3. ระบบการศึกษา ส่งลูกเรียน
4. ดอกเบี้ย การถูกเอาเปรียบ
5. ยาเสพติด อบายมุข
6. การพึ่งพาปัจจัยภายนอกชุมชนมากเกินไป
7. ทางเลือกด้านอาชีพมีน้อย
8. เศรษฐกิจตกต่ำ

6.3 ข้อมูลหนี้สินนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกจริงหรือ?

6.3.1 นิยาม “จิตสำนึก” คือ ความคิด/แนวคิด/ความรู้สึกที่อยู่ภายในร่างกายของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งต่างๆ และสามารถสร้างขึ้นมาเองได้

6.3.2 วิธีการเข้าไปสร้างจิตสำนึก

- การเข้าไปสร้างกระบวนการให้ชาวบ้านเข้ามาร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนปัญหาร่วมกัน
- ให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนปัญหาและร่วมคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยนำปัญหาที่ชาวบ้านมี ประสบอยู่มาพูดคุย
- การนำข้อมูลหนี้สินจากแหล่งทุนต่างๆมาทำให้ชาวบ้านทราบ แลกเปลี่ยนปัญหาสาเหตุของการนำเงินมาใช้
- สร้างกระแสเรื่องการลดหนี้สินนำไปสู่การปลดปล่อยหนี้สินของคนในชุมชนโดยยกมาเป็นตัวอย่าง
- วิเคราะห์ร่วมกับชาวบ้านให้เห็นผลกระทบของการเป็นหนี้สิน
- การเก็บข้อมูลหนี้สินจากชาวบ้านแล้ว นำมาเสนอให้ชาวบ้านทราบถึงสาเหตุการเป็นหนี้สิน และการเข้าไปแลกเปลี่ยนพูดคุยกับชาวบ้านเป็นรายครัวเรือน ทำให้ทราบปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหของชาวบ้านได้
- การสร้างความต่อเนื่องของงานที่ทำ (ให้ข้อมูล และการทำงานของชาวบ้านแต่ละกลุ่ม ทั้งข้อมูลหนี้สินที่ชาวบ้านมีอยู่ ให้เห็นแนวโน้มของการ เพิ่ม / ลดหนี้สินด้วยวิธีการของชาวบ้าน)
- การให้ความสนับสนุนจากองค์กรทั้งใน / นอกชุมชน ในการพัฒนาจิตสำนึกของชาวบ้าน

6.3.3 ผลที่ได้รับจากการเข้าไปสร้างจิตสำนึก

- หนี้สินลดลง
- ได้กลุ่มชาวบ้านที่สามารถพัฒนาการเป็นผู้นำในด้านการเข้าไปสร้างจิตสำนึก
- กลุ่มนาร่อง พ่อบ้าน / แม่บ้าน ลดค่าใช้จ่ายที่เป็นส่วนฟุ่มเฟือยของครอบครัวลงได้
- มีการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาชุมชน / ครอบครัว ในการเฝ้าระวังเรื่องการเข้าไปสู่กระบวนการเป็นหนี้สินที่เรื้อรัง
- ชาวบ้านมีการตื่นตัว เห็นปัญหานี้สิน ว่าควรจะได้รับ การแก้ไข (แม้ว่าจะยังไม่เข้าถึงจิตสำนึกที่แท้จริง แต่อย่างน้อยก็มีความต้องการลดภาระหนี้สินให้กับตนเองลง)

6.3.4 เงื่อนไข / ปัจจัย

ปัจจัยที่สำคัญในการให้ชาวบ้านตระหนักถึงปัญหานี้สินคือ

- ข้อมูลตัวเลขการเป็นหนี้สินจากแหล่งทุนจริง เปรียบเทียบกับข้อมูลที่ชาวบ้านให้
- กลุ่มนาร่องที่หาแนวทางลด (ผลสำเร็จของการหาแนวทางแก้ไขปัญหา)ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม (ว่ามีอะไรบ้างให้ชาวบ้านทราบ)
- การบันทึกรายรับ – จ่ายประจำวันของครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เห็นว่าแต่ละวันค่าใช้จ่ายที่เราจ่ายไปมีอะไรบ้าง และสามารถลดได้หรือไม่ ส่วนรายรับที่เราได้เพียงพอกับความต้องการของเราหรือไม่ และทำให้ทราบว่าเราจะวางแผนการใช้จ่ายในรอบวัน / เดือนต่อไปอย่างไรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- การทำความเข้าใจกับคนในครอบครัวให้รู้ถึงสาเหตุของปัญหานี้สินร่วมกัน ซึ่งถือเป็นการลดความกดดันได้ในครอบครัว ว่าค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่มาจากใคร เรื่องอะไร และตอนนี้ครอบครัวเรามีภาระหนี้สินเท่าไร และเราควรจะหาแนวทางแก้ไขร่วมกันอย่างไร เพื่อทุกคนจะได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

6.4 ผลกระทบที่ได้จากงานวิจัย

6.4.1 ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ก่อน – หลังงานวิจัย

ก่อน ชาวบ้านไม่ค่อยรู้จักงานวิจัยมองงานวิจัยเป็นงานวิชาการที่ชาวบ้านไม่สามารถเข้าถึงเพราะมีการเก็บข้อมูลอยู่เสมอแต่ไม่เห็นผลประโยชน์ที่จะส่งกลับมาให้ชุมชน ชาวบ้านคิดว่างานวิจัยเป็นการเอาข้อมูลไปขาย การให้ข้อมูลของชาวบ้านไม่ค่อยที่จะให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงเพราะกลัวว่าจะเอาข้อมูลไปทำไม่ดีกับตัวชาวบ้านเอง ทั้งความเชื่อถือในกลุ่มเยาวชนก็มีน้อยเพราะมองว่าเยาวชนมีประสบการณ์น้อยกว่าจะมาสอนผู้ใหญ่ไม่ได้ การดำเนินชีวิตของชาวบ้านเองก็ดำเนินแบบชีวิตหาเช้ากินค่ำและหาเงินใช้หนี้สินโดยไม่มีการวิเคราะห์ถึงผลกระทบและสาเหตุของ

หนี้สินที่เกิดจากอะไรต่างคนต่างทำงานโดยไม่ได้มาแลกเปลี่ยนพูดคุยถึงปัญหาหนี้สิน ซึ่งเป็นปัญหาที่ใกล้ตัว

หลัง ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและมีการได้รับข้อมูลอย่างต่อเนื่องที่ชาวบ้านไม่สามารถได้รับรู้จากงานวิจัยทั่วไป ชาวบ้านได้รู้จักงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมากขึ้นโดยผลการศึกษาวิจัยชาวบ้านเป็นคนได้รับประโยชน์ ทางทีมเยาวชนชาวบ้านได้มีการยอมรับมากขึ้น ชุมชนให้โอกาสกับทีมเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นถึงเรื่องต่างๆ มากขึ้น ช่องว่างระหว่างวัยลดลง คนในชุมชนมีการวิเคราะห์ถึงสาเหตุ ผลกระทบของปัญหาหนี้สินมากขึ้น และหาทางป้องกันตนเองจากการเป็นหนี้สินได้ รวมทั้งมีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมเพื่อชุมชนมากขึ้น จำนวนหนี้สินของชาวบ้านก็ลดลง ชาวบ้านให้ความสำคัญกับปัญหาหนี้สินมากขึ้น

6.4.2 ปัญหาอุปสรรค และวิธีการแก้ไขปัญหา

- เด็กจะสอนผู้ใหญ่ไม่ได้ เพราะยังมีการยึดถือผู้อาวุโสกัน (ผู้ใหญ่อาบน้ำร้อนมาก่อน เด็กจะไปรู้อะไรมากกว่าผู้ใหญ่ได้) ซึ่งเมื่อเข้าไปทำกิจกรรมช่วงแรกบางครั้งทีมก็ยังโดนผู้ใหญ่ว่าให้ ซึ่งส่งผลไปถึงความร่วมมือในด้านการให้ข้อมูลต่างๆ จากชาวบ้าน ซึ่งทางทีมได้นำปัญหาดังกล่าวมาแลกเปลี่ยนพูดคุยกัน และพยายามปรับปรุงตนเองให้มีความรับผิดชอบ ช่วงเหลืองานสังคม ให้ผู้ใหญ่เห็นความตั้งใจจริงว่าเราต้องการจะศึกษาและแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง ซึ่งมาระยะหลังทีมงานทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องผู้ใหญ่ก็เริ่มยอมรับมากขึ้น
- ต้องการยึดอาชีพที่ง่าย ๆ ชาวบ้านส่วนใหญ่อยากจะหลุดพ้นจากอาชีพเชิงเดี่ยว คือปลูกข้าวโพดฝักอ่อน แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าไม่มีอาชีพอื่นที่มีรายได้ที่แน่นอน และมีตลาดรองรับได้เท่าการปลูกข้าวโพดฝักอ่อน ชาวบ้านก็เลยไม่กล้าเสี่ยงเพราะกลัวขาดทุน ,ไม่อยากรกลับไปเริ่มต้นกับอาชีพที่ไม่มีความแน่นอน (ไม่กล้าเสี่ยง) แนวทางแก้ไข คือนำข้อมูลการทำกิจกรรมหลากหลายอาชีพมาให้ชาวบ้านศึกษา และข้อมูลตัวเลขต้นทุนการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนในรอบหนึ่งๆ มาให้ชาวบ้านดู (ต้นทุนการผลิตตลอดจนเก็บเกี่ยวและได้รับเงินรุ่น) เพื่อให้ชาวบ้านสามารถวิเคราะห์ดูได้ว่าควรจะปลูกข้าวโพดในรุ่นใดจึงจะได้กำไร และไม่ควรปลูกในรุ่นใดเพราะมีความเสี่ยงต่อการขาดทุนสูง(ข้าวโพด 1 ปีสามารถปลูกได้ถึง 4 – 5 รอบ/รุ่น) ซึ่งเมื่อสำรวจข้อมูลครั้งที่ 4 ชาวบ้านลดจำนวนรอบการปลูกข้าวโพดลงตามความเป็นไปได้ของสภาพดิน และความเสี่ยงเพิ่มขึ้น

- ไม่ต้องการรวมกลุ่มทำงานร่วมกัน ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังติดปัญหาเรื่องการส่งเสริมการรวมกลุ่มของภาครัฐแล้วนำสิ่งของหรือเงินมาให้ชาวบ้านทำกิจกรรมร่วมกัน (ไม่ใช่ความต้องการของชาวบ้านโดยตรง เป็นการสร้างแรงดึงดูดใจให้ชาวบ้านมารวมกลุ่มกันเท่านั้น) เมื่อดำเนินการไปช่วงระยะเวลาหนึ่งชาวบ้านเริ่มมีปัญหาและลาออกจากกลุ่มทำให้กลุ่มล่มสลายไป (มีหลายครั้ง) ทำให้ชาวบ้านเมื่อพูดถึงกลุ่มจึงมีการเบือนหน้าหนี ส่วนใหญ่ต้องการทำกิจกรรมแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง วิธีแก้ไขปัญหาก็มีงานจะให้ข้อมูลเรื่องการทำกิจกรรมในรูปกลุ่มแต่ไม่ได้เสนอให้ชาวบ้านรวมกลุ่มให้ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง แต่จะให้ชาวบ้านเป็นคนเสนอความต้องการของตนเองว่าตนเองต้องการจะทำอะไร และทำในรูปกลุ่มหรือทำในรูปของการแก้ไขด้วยตนเอง (ความต้องการ / สมมติใจของชาวบ้าน) ซึ่งการทำในรูปกลุ่ม(กลุ่มนาร่องฯ)ช่วงแรกก็มีปัญหาบ้างแต่กลุ่มก็มีพัฒนาการของตนเอง หากเราไม่เข้าไปสร้างบทบาทของตนเองให้ชาวบ้านยึดติดมากเกินไป ชาวบ้านจะมีการแลกเปลี่ยนและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง แม้จะไม่สมบูรณ์แต่อย่างน้อยชาวบ้านก็เกิดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เป็นการสร้างผู้นำ/แกนนำในกลุ่มนั้นๆไปในตัว
- การยอมรับในการทำงานของกลุ่มเยาวชนมีน้อย เนื่องจากชาวบ้านยังยึดภาพเด็กในอดีต ที่มีแต่ความก้าวร้าว เกเร สร้างปัญหาให้กับชุมชน แล้วอยู่ๆ จะมาสอนให้ผู้ใหญ่เห็นปัญหานี้สิน ซึ่งผู้ใหญ่เองก็ไม่มีความเชื่อมั่นในการทำงานของเยาวชนเท่าใดนัก ซึ่งแนวทางแก้ไขคือ การปรับปรุงตนเองของกลุ่มเยาวชนการสร้างการยอมรับ เริ่มตั้งแต่ครอบครัวของตนเองเป็นต้นไปจึงถึงญาติมิตรคนรอบข้าง ตลอดจนสังคม ว่าเราสามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้ และสามารถช่วยเหลือสังคมได้(ยกปมด้อยของตนเอง มาสร้างเป็นปมเด่น)
- การทำงานเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไม่สามารถทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ทั้งหมด จากการทำงานที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าแม้ทีมเยาวชนจะดำเนินงานไปได้ส่วนหนึ่งแต่สิ่งสำคัญคือการให้การสนับสนุนจากผู้ใหญ่ / ผู้นำในชุมชนที่จะเป็นตัวเสริมให้งานดำเนินไปได้ดียิ่งขึ้น เพราะผู้ใหญ่เองสามารถสื่อสาร กับผู้ใหญ่ด้วยกันเอง ได้ดีกว่าเด็กไปให้ข้อมูลหรือ แลกเปลี่ยนกับชาวบ้านเอง แนวทางแก้ไขปัญหาคือ การดึงผู้ใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและพูดคุยสร้างกระบวนการกับผู้ใหญ่/ผู้นำให้มีความเข้าใจเหมือนกัน แล้วผู้ใหญ่ / ผู้นำเองจะเป็นสื่อที่จะนำไปขยายให้ทีมงานได้
- การสร้างเครื่องมือนำเสนอกับชาวบ้าน ถือเป็นสิ่งที่สำคัญมากส่วนหนึ่ง เนื่องจากที่ผ่านมาทีมงานไม่ได้ให้ความสำคัญกับสื่อ มีการนำเสนอชาวบ้านเป็นข้อมูลที่เป็นเชิงตัวเลข / ตัวหนังสือ ซึ่งเมื่อนำเสนอในเวทีแล้ว ชาวบ้านเข้าใจยากทำให้ชาวบ้านเบือน

หน่วยไม่ให้ความสนใจ และดูเหมือนจะรู้สึกว่าเป็นข้อมูลที่พูดซ้ำไปซ้ำมา(คนพูดถึงกับข้อมูลเอง) ซึ่งแก้ไขโดยการนำเสนอข้อมูลสื่อ ที่เป็นในเชิงสร้างสรรค์ การสร้างมุขตลกให้ชาวบ้านเกิดความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ข้อมูล เป็นการซึมซับข้อมูลได้เป็นอย่างดี ดูได้จากหลังการจัดเวทีชาวบ้านจะมีการนำข้อมูลไปแลกเปลี่ยนพูดคุยกันในไร่นา ที่ตนเองทำงานร่วมกับผู้อื่นอยู่

6.4.3 สาเหตุที่ทำให้เกิดความสำเร็จ / ไม่สำเร็จในงานนั้นๆ

งานวิจัยนี้สันนิษฐานว่าก่อให้เกิดประโยชน์กับทีมงานและคนในชุมชนหลายๆ ด้านซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จในการทำงานวิจัย อันได้แก่

- ทีมเยาวชนมีการพัฒนา / ปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสังคม มากขึ้น เพราะทีมมีการกลับมาจนถึงข้อบกพร่องของตนเองที่ทำให้สังคมไม่ยอมรับแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น (โดยสร้างปมด้อยในอดีตของตนเอง ให้เป็นปมเด่นสามารถสอนคนรุ่นหลังได้)
- การที่จะทำงานใดงานหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จได้ สิ่งสำคัญคือการสร้างความต่อเนื่องของงานที่ทำ และให้ชาวบ้านเห็นข้อมูลอย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดการกระตุ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้สามารถซึมซับงานได้บ้างไม่มากก็น้อย เพราะการที่จะทำงานกับคนหมู่มาก และทำเรื่องแนวคิดด้วยนั้น ความจริงใจ และความตั้งใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด
- การสร้างทักษะการทำงานของตนเองให้เกิดการยกระดับการเป็นผู้นำ การพูดนำเสนอ ซึ่งถือเป็นความสำเร็จที่เห็นได้อย่างชัดเจน ทีมงานมีการกล้าคิด กล้าแสดงออกในที่สาธารณะ มีการนำเสนองานที่มีเหตุผล มีการพัฒนาสื่อต่างๆ ให้ข้อมูลชาวบ้านเข้าใจในงานมากขึ้น ซึ่งเนื่องมาจากประสบการณ์และการพูดคุยเห็นปัญหาร่วมกัน ทำให้มีการเกิดแนวคิดที่จะประยุกต์งานให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น
- มีการนำข้อมูลมาพัฒนาให้เกิดประสบการณ์ขึ้นเรื่อยๆ มีการวางแผนการทำงานล่วงหน้า มีความรอบคอบในการทำงานมากขึ้น

แต่ปัญหาที่ทำให้งานไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่ทางทีมงานได้คาดหวังไว้ อันได้แก่

- ความคาดหวังของทีมงานต่อชาวบ้านที่จะเข้าใจและมีความตระหนักถึงปัญหาหนี้สินสูงเกินไป เพราะมุมมองของทีมงานคิดว่าเป็นเรื่องง่ายๆ แต่ความเป็นจริงแล้วไม่ใช่
- ฤดูกาลผลิตของชาวบ้านทำให้การทำงานของทีมงานไม่ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ในบางช่วงเนื่องจากชาวบ้านจะให้ความสำคัญกับอาชีพมากเพราะเป็นเรื่องปากท้องของชาวบ้าน

- งบประมาณในการจัดกิจกรรมล่าช้าทำให้ดำเนินการไม่ได้ตามช่วงเวลาที่เหมาะสมเลย ทำให้ขาดความต่อเนื่องของงาน ส่งผลให้ต้องมีการสร้างกระบวนการกับชาวบ้านใหม่
- ปัญหาของทีมเยาวชนต้องรับผิดชอบกับครอบครัวในบางช่วงมากขึ้นทำให้มีเวลาในการเข้าร่วมทำกิจกรรมน้อยลงส่งผลให้งานที่ได้รับมอบหมายไม่สมบูรณ์

6.5 ข้อเสนอแนะ / แนวทางวิจัยต่อ

6.5.1 เรื่องอะไรที่เยาวชนเห็นว่าสามารถทำได้

จากการทำงานเรื่องกระบวนการสร้างจิตสำนึกการปลดปล่อยตนเองจากการเป็นหนี้สินอย่างยั่งยืน ตลอดช่วงระยะเวลา 1 1/2 ปีที่ผ่านมาของกลุ่มเยาวชนนั้น ทีมงานได้รับประสบการณ์บทเรียนหลาย ๆ อย่าง ซึ่งเป็นส่วนดีที่ทำให้กลุ่มสามารถพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสังคม/คนในชุมชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งแม้ที่ท่าจะถือว่าเป็นงานหนักพอสมควรสำหรับกลุ่มเยาวชน แต่บทเรียนที่เราได้คือ หากเรามีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานและทีมงานเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้การทำงานบรรลุไปได้ ถึงแม้งานจะยากลำบากแค่ไหนก็ตาม ซึ่งจากการทำงานที่ผ่านมาเราได้ค้นพบว่าประเด็นงานศึกษาเรื่อง “กระบวนการสร้างจิตสำนึกการปลดปล่อยตนเองจากการเป็นหนี้สินอย่างยั่งยืน” นั้น เฉพาะเพียงกลุ่มคนใด กลุ่มคนหนึ่งที่ทำ ไม่สามารถทำให้งานบรรลุไปได้ สิ่งสำคัญคือความร่วมมือ / เข้าใจของคนในชุมชนเอง และความเชื่อถือของคนในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างการยอมรับและการร่วมมือการทำงาน ผู้ใหญ่/ผู้นำในชุมชนควรเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้มากขึ้น ซึ่งงานที่ทางกลุ่มเยาวชนเห็นว่าเหมาะสม และสามารถเข้าไปสร้างกระบวนการกับกลุ่มเป้าหมายให้เกิดการเห็นผลเร็ว และมีผลได้ในระยะยาวคือการเข้าไปสร้างกระบวนการกับกลุ่มเยาวชน (เด็กอายุ 7 ปี – 15 ปี) ซึ่งถือเป็นวัยที่รับรู้และศึกษาการเปลี่ยนแปลงตามกระแสสังคมโลกปัจจุบัน หากเด็กเข้าไปสู่วงเวียนวัฏจักร ของค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่อไปได้ในอนาคต ซึ่งกลุ่มเยาวชนเองเห็นว่าการจะเข้าไปสร้างจิตสำนึกของคนได้ ควรเริ่มปลูกจิตสำนึกตั้งแต่เด็กขึ้นไป เพื่อจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ในวันข้างหน้า

6.5.2 ผู้ใหญ่คิดงานต่อไว้อย่างไร

แม้งานวิจัยจะหมดไป แต่กลุ่มผู้ใหญ่ที่ทางทีมวิจัยได้เข้าไปสร้างกระบวนการก็ยังคงมีการทำแผนการทำงานของกลุ่มอยู่ ซึ่งสิ่งสำคัญที่กลุ่มมองคือการที่จะให้ชาวบ้านหันมาให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาของหนี้สินให้ชัดเจนนั้น กลุ่มจะต้องทำกิจกรรมและให้เห็นงานออกมาเป็นรูปธรรมก่อน ซึ่งเมื่อกลุ่มมีการทำกิจกรรมและมีความชัดเจน เข้าใจในเรื่องปัญหานี้สินแล้ว จึงจะสามารถ

เข้าไปสร้างความเข้าใจ/จิตสำนึกกับกลุ่มคนชาวบ้านได้ (เพราะเชื่อว่าหากจะทำงานให้เกิดประสิทธิภาพครบถ้วนเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องเริ่มต้นทำความเข้าใจให้ชัดเจน)

6.6 ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการวิจัยการพัฒนา

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่าปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานวิจัย คือ

1. การโอนเงินงบประมาณการทำกิจกรรมของแหล่งทุน ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้งานล่าช้า ไม่ตรงตามกำหนดการที่ทางทีมวิจัยได้วางไว้ เป็นส่วนให้งานออกมาไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร
2. ช่วงเวลาในการทำกิจกรรมกับชาวบ้าน ซึ่งทีมงานขาดการวางแผนการทำงานให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ในช่วงฤดูกาลต่างๆ เช่นบางครั้งทำกิจกรรมในช่วงฤดูกาลทำนา ชาวบ้านจึงไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมหรือไม่ก็จัดกิจกรรมช่วงฤดูฝน ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานเป็นอย่างมาก

สิ่งสำคัญที่ทางทีมวิจัยเห็นว่า ควรจะปรับปรุงแก้ไขคือ

1. การกำหนดช่วงเวลาการทำกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน โดยศึกษาข้อมูลจาก การประกอบอาชีพของชาวบ้าน ช่วงเวลาที่ชาวบ้านว่าง ฤดูกาลที่เหมาะสม เป็นต้น
2. การจัดหมวดกิจกรรม และงบประมาณควรให้มีความสอดคล้องกันอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพราะจะมีผลต่อการทำกิจกรรมงานนั้นๆ ไปด้วย

6.7 แนวทางการวิจัยและพัฒนาในอนาคต

1. การศึกษากลุ่มนำร่องฯ(พ่อบ้าน,แม่บ้าน)ในประเด็นหัวข้อ"การทำงานในรูปกลุ่มสมาชิกจะสามารถสร้างจิตสำนึกการปลดปล่อยตนเองจากการเป็นหนี้สินได้หรือไม่อย่างไร" เนื่องจากกลุ่มทั้ง 2 ได้มีการพัฒนาและมีความพร้อม เข้าใจถึงปัญหาอยู่พอสมควร ซึ่งก็กำลังหาแนวทางแก้ไข ปัญหา(ลองผิด,ลองถูก) และข้อมูลบางส่วนก็มีอยู่บ้างแล้ว หากได้เข้ามาสนับสนุนติดตามพฤติกรรมการทำงานอย่างต่อเนื่องจะทำให้เห็นผลได้เร็วขึ้น

2. การศึกษากลุ่มเยาวชน / ยวชนในการศึกษาถึงการเข้าไปสร้างกระบวนการปลูกจิตสำนึกให้มีความตระหนักถึงปัญหานี้สิน และการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดหนี้สินได้ในอนาคต ซึ่งอาจจะเป็นเวทีพูดคุย, การสร้างกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยแทรกประเด็นเนื้อหา และการศึกษาพฤติกรรมกรรมการกินการอยู่ ของเด็กเหล่านั้น ตลอดจนการเลี้ยงดูของครอบครัว ซึ่งจะนำไปสู่การตอบคำถามได้ว่า "ปัจจัยที่ทำให้เด็กมีจิตสำนึกในการไม่เข้าไปสู่วงเวียนของปัญหานี้สินได้อย่างไร"

บรรณานุกรม

จันทร์ศรี สมวิลาส 2536. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ฝ่ายวิจัยธุรกิจและสังคมเกษตรกร 2531. รายได้ – รายจ่าย ของเกษตรกร ปีเพาะปลูก 2529 / 30. กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์สภาผู้แทนราษฎร 2533. ปัญหานี้สินของเกษตรกร. กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา.

ปรีชา แสร์ 2539. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. เชียงใหม่: วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร.

สุเทพ แสนมงคล 2543. การก่อตัวของ"ความสัมพันธ์เชิงหนี้สิน" ในหมู่ชาวนาผู้ผลิตพืชพาณิชย์เขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

กลุ่มงานวิจัยระบบพัฒนาไร่นา 2536. หนี้สินครัวเรือนเกษตรกร ปีเพาะปลูก 2534/35. กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

นนท์ โสภิฐานนท์ 2543. ความสำเร็จในอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่: วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ฝ่ายวิจัยระบบพัฒนาไร่นา 2534. หนี้สินครัวเรือนเกษตรกร ปีเพาะปลูก 2531/32. กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

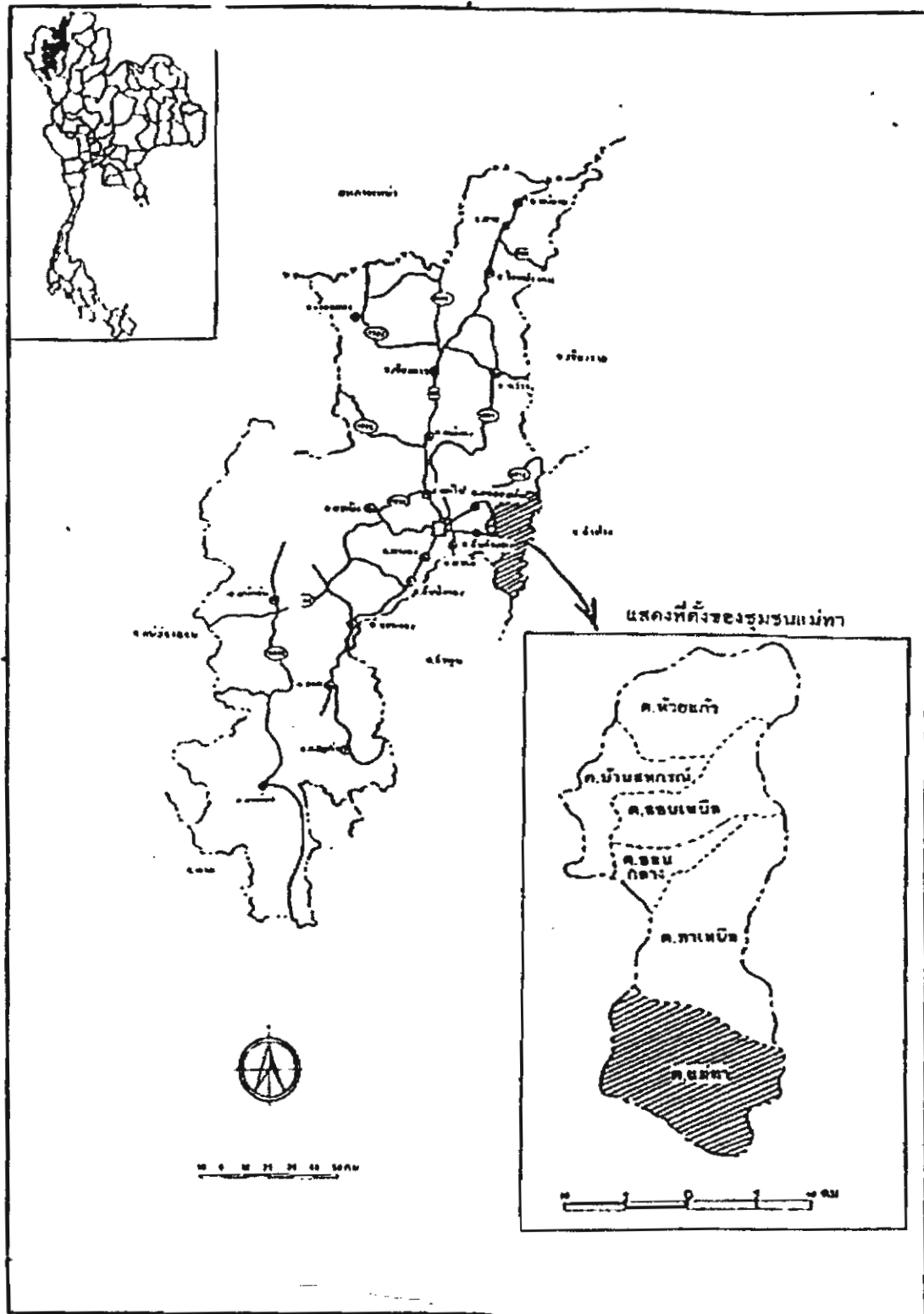
พิชณ นิตยเสมอ. 2538 บทบาทของ ธ.ก.ส. กับปัญหาหนี้สินเกษตรกร. วารสาร ธ.ก.ส. 17(4):24.

ทองโรจน์ อ่อนจันทร์. 2521 . หลักเศรษฐศาสตร์เกษตร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช การพิมพ์

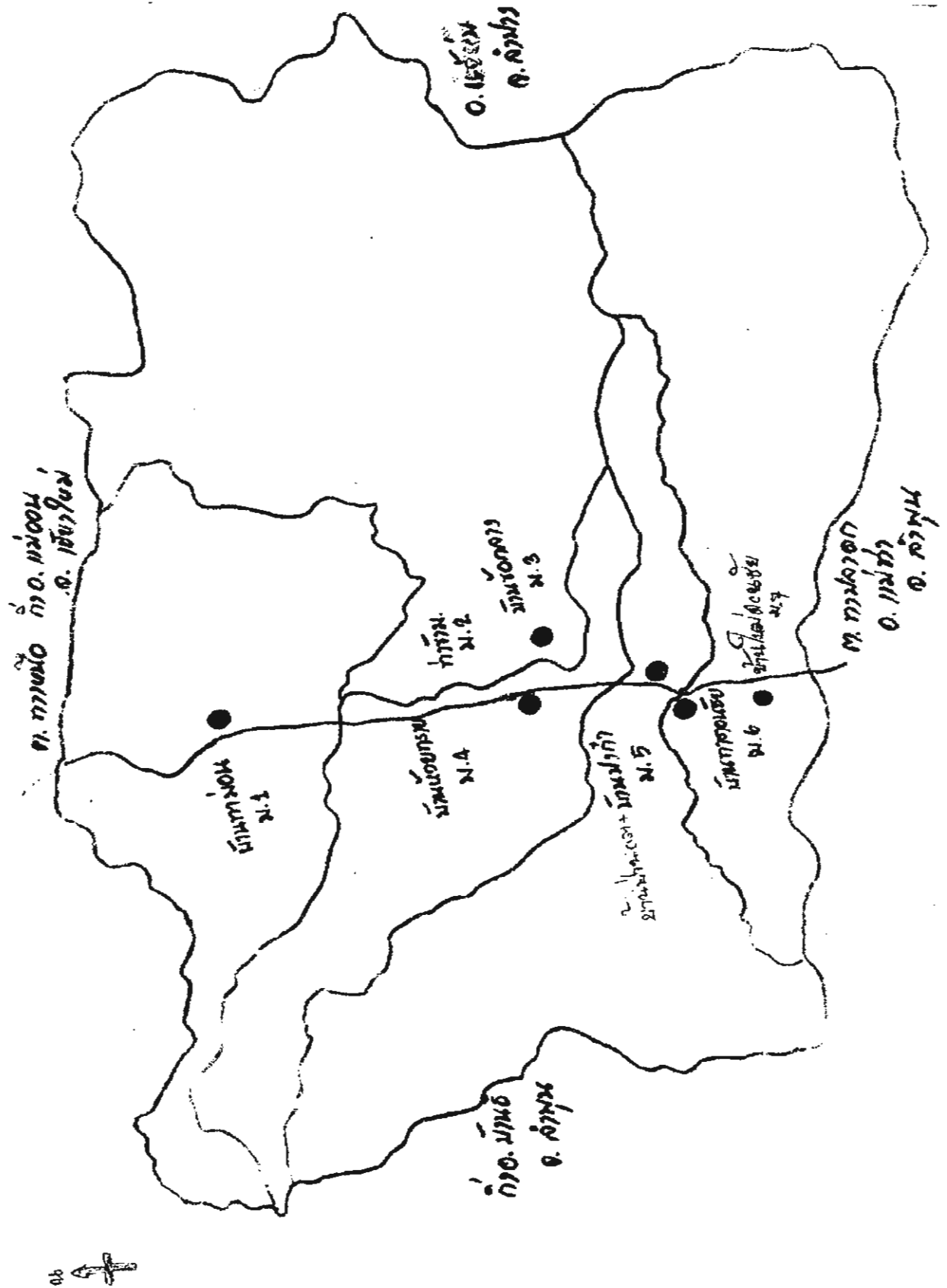
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2531. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ภาคผนวก

แผนที่ที่ตั้งของชุมชน

กระบวนการสร้างจิตสำนึกการปลดปล่อยตนเองจากการเป็นหนี้สินอย่างยั่งยืน

กระบวนการสร้างจิตสำนึกการปลดปล่อยตนเองจากการเป็นหนี้เงินอย่างยั่งยืน

รายชื่อคณะกรรมการหมู่บ้าน
ซึ่งเป็นทีมที่มีบทบาทในการเข้ามาหนุนเสริมให้งานวิจัยดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

1. นายคำ	บันตึง	หัวหน้าเขต 1
2. นายไพบูลย์	บุญมาอุป	หัวหน้าเขต 2
3. นายสมจิตร	อุปคำแดง	หัวหน้าเขต 3
4. นายวิโรจน์	ทาพรหม	หัวหน้าเขต 4
5. นายมา	เย็นน้อย	หัวหน้าเขต 5
6. นายสิงห์ทอง	สุดใจ	หัวหน้าเขต 6
7. นายศรีมูล	สุทธนิล	หัวหน้าเขต 7
8. นายเรืองเดช	อะติละ	หัวหน้าเขต 8
9. นายคำชา	ไชยะใจ	หัวหน้าเขต 9
10. นายสุเมธ	อุปคำแดง	หัวหน้าเขต 10
11. นายประเสริฐ	ผัดอุป	หัวหน้าเขต 11
12. นายสรชัย	กันระดา	หัวหน้าเขต 12

แบบสำรวจข้อมูลหนี้สินของชาวบ้านครั้งที่ 1

แบบสอบถาม

การเป็นหนี้สินของชาวบ้านห้วยทราย

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

จำนวน คน ชาย คน หญิง คน

อาชีพหลัก.....

อาชีพเสริม.....

จำนวนหนี้สินและแหล่งทุนที่กู้ยืม

ธกส.บาท	ดอกเบี้ย.....%
สหกรณ์.....บาท	ดอกเบี้ย.....%
อื่นๆ(หนี้นอกระบบ)บาท	ดอกเบี้ย.....%
.....บาท	ดอกเบี้ย%
.....บาท	ดอกเบี้ย.....%

รายรับ ประมาณ บาท ต่อ วัน

รายจ่าย ประมาณบาท ต่อ วัน

การพนัน ☐ เล่น ☐ ไม่เล่น

จำนวนบาท ต่อ เดือน

เหล้า ☐ ดื่ม ☐ ไม่ดื่ม ถ้าดื่มประมาณบาท ต่อ วัน

บุหรี่ ☐ สูบ ☐ ไม่สูบ ถ้าสูบประมาณบาท ต่อ วัน

มีบุตรกำลังเรียนหนังสือ คน ค่าเล่าเรียน.....บาท ต่อ เทอม

มีบุตรที่กำลังทำงานอยู่ คน เงินเดือนบาท ต่อ เดือน

มีบุตรที่ไม่ทำงาน คน

เขต

แบบสำรวจข้อมูลหนี้สินของชาวบ้าน ครั้งที่ 2 – 3

แบบสำรวจข้อมูลการเป็นหนี้สินของชาวบ้าน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ทั้งหมด.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

อาชีพหลัก.....

อาชีพเสริม.....

ข้าวโพดฝักอ่อน ☐ ปลูก ☐ ไม่ปลูก

กรณีปลูกข้าวโพด

ปลูกข้าวโพดฝักอ่อน.....รุ่น (กี่ครั้ง / ปี)

รุ่นที่ 1 ขายได้.....บาท ระยะเวลาปลูกถึงขาย.....เดือน / วัน

รุ่นที่ 2 ขายได้.....บาท ระยะเวลาปลูกถึงขาย.....เดือน / วัน

รุ่นที่ 3 ขายได้.....บาท ระยะเวลาปลูกถึงขาย.....เดือน / วัน

รุ่นที่ 4 ขายได้.....บาท ระยะเวลาปลูกถึงขาย.....เดือน / วัน

รายได้อย่างอื่น.....บาท ต่อ.....วัน.....เดือน

รายได้อย่างอื่น.....บาท ต่อ.....วัน.....เดือน

ค่าใช้จ่ายประจำ

ค่าไฟฟ้า.....ประมาณ.....บาทต่อเดือน

ค่าน้ำ.....ประมาณ.....บาทต่อเดือน

ค่าอาหาร.....ประมาณ.....บาทต่อวัน

ค่าเล่าเรียนลูก.....ประมาณ.....บาทต่อเทอม(รวมค่ารถ, ค่าใช้จ่ายอื่นๆ)

ค่าเล่นหวย.....ประมาณ.....บาทต่อเดือน

ค่าการพนันอื่นๆ.....ประมาณ.....บาทต่อเดือน

ค่าผ่อน.....ประมาณ.....บาทต่อเดือน

ค่าผ่อน.....ประมาณ.....บาทต่อเดือน

ค่าผ่อน.....ประมาณ.....บาทต่อเดือน

ค่าเหล้า.....ประมาณ.....บาทต่อเดือน

ค่าบุหรี่.....ประมาณ.....บาทต่อเดือน

อื่นๆ.....

จำนวนของใช้ภายในบ้าน

ทีวี	☐ ไม่มี	☐ มี	จำนวน.....เครื่อง
ตู้เย็น	☐ ไม่มี	☐ มี	จำนวน.....เครื่อง
เครื่องซักผ้า	☐ ไม่มี	☐ มี	จำนวน.....เครื่อง
วีดีโอ	☐ ไม่มี	☐ มี	จำนวน.....เครื่อง
วีดีโอซีดี	☐ ไม่มี	☐ มี	จำนวน.....เครื่อง
เครื่องเสียง	☐ ไม่มี	☐ มี	จำนวน.....เครื่อง
วิทยุ	☐ ไม่มี	☐ มี	จำนวน.....เครื่อง
รถจักรยาน	☐ ไม่มี	☐ มี	จำนวน.....เครื่อง
รถจักรยานยนต์	☐ ไม่มี	☐ มี	จำนวน.....เครื่อง
รถยนต์	☐ ไม่มี	☐ มี	จำนวน.....เครื่อง

อื่นๆ.....

จำนวนหน้ดิน

รถส. ☐ ไม่มี ☐ พักนี้ ☐ ไม่พักนี้
☐ มีหน้ดินบาท

สหกรณ์ ☐ ไม่มี
☐ มีหน้ดินบาท ดอกเบี้ย.....บาท ต่อ.....

นอกระบบ ☐ ไม่มี
☐ มี จำนวน.....บาท ดอกเบี้ย.....บาท ต่อ.....
 จำนวน.....บาท ดอกเบี้ย.....บาท ต่อ.....
 จำนวน.....บาท (ไม่มีดอกเบี้ย)

สาเหตุการเป็นหนี้สิน

.....

เขต

แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานกลุ่มนำร่อง
กระบวนการสร้างสำนึกการปลดปล่อยตนเองจากการเป็นหนี้สินอย่างยั่งยืน
วันที่เก็บข้อมูล...../...../.....

ชื่อ - สกุล.....กลุ่ม.....
บ้านเลขที่.....หมู่ที่ 4 ตำบลแม่ทา กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ 50130
มีสมาชิกครอบครัว คน

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	สถานะภาพ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					

การประกอบอาชีพ

1. อาชีพหลัก

1.1 คือ.....

- ต้นทุนการผลิต
- รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย.....
- ระยะเวลาการผลิต.....

1.2 คือ

- ต้นทุนการผลิต
- รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย.....
- ระยะเวลาการผลิต.....

1.3 คือ

- ต้นทุนการผลิต
- รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย.....
- ระยะเวลาการผลิต.....

2. อาชีพรอง.....
 - ต้นทุนการผลิต.....
 - รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย.....
 - ระยะเวลาการผลิต.....

3. รายได้อื่นๆ.....
-
-

รายจ่ายในครัวเรือน

1. ค่าน้ำบาทต่อเดือน
2. ค่าไฟฟ้า.....บาทต่อเดือน
3. ค่าน้ำมัน.....บาทต่อเดือน
4. ค่าเล่าเรียนบุตร
 - เทอมละ.....บาท
 - จ่ายรายสัปดาห์.....บาท
 - ค่ารถประจำทาง / ค่าหอพัก.....บาทต่อเดือน
5. ค่าอาหาร.....บาทต่อ.....
6. ค่าหอยบาทต่อวงด เล่น.....วงด
7. ค่าเหล้า.....บาทต่อ.....
8. ค่าบุหรี่.....บาทต่อ.....
9. ค่าผ่อน.....ประมาณ.....บาทต่อ.....
 - ค่าผ่อน.....ประมาณ.....บาทต่อ.....
 - ค่าผ่อน.....ประมาณ.....บาทต่อ.....
10. ค่าโทรศัพท์.....บาทต่อเดือน
11. ค่าของใช้อุปโภค
 - สบู่.....บาทต่อ.....
 - แชมพู.....บาทต่อ.....
 - ยาสีฟัน.....บาทต่อ.....
 - แปรงเครื่องสำอาง.....บาทต่อ.....
 - แปรงสีฟัน.....บาทต่อ.....
 - น้ำยาล้างจาน.....บาทต่อ.....
 - ผงซักฟอก/น้ำยา.....บาทต่อ.....

- เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม.....บาทต่อ.....

- แก๊ส.....บาทต่อ.....

1. สัตว์เลี้ยง(ระบุ).....ค่าใช้จ่าย.....บาทต่อ.....

2. รายจ่ายอื่นๆ(ระบุ).....

.....

.....

รายการเงินออม

1. ฌ. พาณิชย ☐ 1 – 1,000 ☐ 1,001 – 5,000 ☐ 5,001 – 10,000 ☐ 10,001 ขึ้นไป

2. ฌ. เพื่อการเกษตร ☐ 1 – 1,000 ☐ 1,001 – 5,000 ☐ 5,001 – 10,000 ☐ 10,001 ขึ้นไป

3. สหกรณ์ ☐ 1 – 1,000 ☐ 1,001 – 5,000 ☐ 5,001 – 10,000 ☐ 10,001 ขึ้นไป

4. กลุ่มออมทรัพย์ ☐ 1 – 1,000 ☐ 1,001 – 5,000 ☐ 5,001 – 10,000 ☐ 10,001 ขึ้นไป

5. เงินสดในครัวเรือน ☐ 1 – 1,000 ☐ 1,001 – 5,000 ☐ 5,001 – 10,000 ☐ 10,001 ขึ้นไป

6. ให้คนอื่นยืม/ออกเงินกู้.....บาท ดอกเบี้ย.....ต่อ.....

รายการของใช้ – เครื่องใช้ภายในบ้าน

ลำดับ	รายการ	ปีที่ซื้อ	อายุการใช้	จำนวน	ราคาประเมิน
1	รถยนต์				
2	รถจักรยานยนต์				
3	รถจักรยาน				
4	ทีวี				
5	ตู้เย็น				
6	เครื่องซักผ้า				
7	พัดลม				
8	เครื่องเสียง				
9	วีซีดี				
10	เครื่องเสียง+วีซีดี				
11	วีดีโอ				
12	โทรศัพท์				
13	เตารีด				
14	หม้อหุงข้าว				
15	กระติกน้ำร้อน				
16	วิทยุ/ทรานซิสเตอร์				
17					

รายละเอียดหนี้สิน

ลำดับ	แหล่งทุน	เงินต้นที่กู้ยืม	เงินคงค้างชำระ	ดอกเบี้ย (%/)	เหตุที่กู้
1	ธ.ก.ส.....				
2	สหกรณ์.....				
3	กองทุนหมู่บ้าน				
4	ออมทรัพย์.....				
5					
6					
7					

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางแก้ไขปัญหาเบื้องต้น

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะต่อโครงการวิจัย/ทีมงาน

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ให้ข้อมูล

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้สัมภาษณ์

ข้อมูลตัวเลขหนี้สิน (ครั้งที่ 2)

รายละเอียดหนี้สินบ้านห้วยทราย หมู่ที่ 4										
ลำดับ	รับ	จ่าย(ก่อประโยชน์)	จ่าย(เพิ่มเพื่อ)	เรียน	ดอกเบี้ย	ผ่อน	คงเหลือ	อ.ก.ส.	สหกรณ์	อื่นๆ
1	1,733,880	670,223	229,557	126,705	250,096	192,240	265,059	1,810,000	82,000	870,000
2	2,343,113	693,171	99,643	117,440	250,910	317,724	864,225	1,695,000	175,000	417,000
3	1,389,184	798,019	288,829	187,300	122,340	144,348	151,652	1,150,000	270,000	114,000
4	1,773,200	694,918	130,910	64,500	66,570	112,080	704,222	874,000		140,000
5	1,961,375	768,134	165,865	427,716	562,480	178,896	141,716	1,480,000	204,500	1,229,000
6	1,767,870	839,172	287,404	184,840	253,088	162,756	40,610	1,065,000		773,700
7	1,457,950	373,514	135,466	83,440	137,340		728,190	1,355,000	60,000	80,500
8	2,190,450	587,568	226,960	49,600	315,500	206,708	804,114	1,549,000		482,000
9	692,087	689,487	171,755	105,300	29,080	39,600	343,135	791,500	90,000	116,575
10	1,811,850	578,604	187,696	284,632	63,080	18,388	679,450	824,000		94,500
11	1,122,225	699,698	152,256	99,860	242,920	156,000	228,509	1,988,000	32,000	370,000
12	814,450	750,945	152,325	138,100	81,120	78,000	386,040	655,000	220,000	331,500
	19,057,634	8,143,453	2,228,666	1,869,433	2,374,524	1,606,740	2,834,818	15,236,500	1,133,500	5,018,775

หนี้ที่สำรวจได้รวมบ้านห้วยทราย 21,388,775 บาท

หนี้จากแหล่งทุนที่สำรวจได้ อ.ก.ส. 17,174,463 บาท สหกรณ์ 2,797,407 บาท

หนี้รวมบ้านห้วยทราย(จากข้อมูลจริงแหล่งทุนที่สำรวจได้ + ข้อมูลหนี้ธนาคารบที่สอบถามชาวบ้าน)รวม 24,990,645 บาท

ข้อมูลตัวเลขหนี้สิน (ครั้งที่ 3) จำนวน 247ครัวเรือน

ลำดับ	รับ	ค่าอาหาร	ค่าน้ำไฟฟ้า	ค่าน้ำมันรถ	การศึกษา	ของใช้	ยารักษาโรค	งานบุญ	ผ่อน	การพนัน/อบายมุข	อื่นๆ	คงเหลือ	รถ	สหกรณ์	อื่นๆ	ดอกเบี้ย
1	163,418	62,400	4,878	33,220	8,480	7,400	4,153	4,860	28,354	10,282	2,180	- 2,789	1,740,000	35,000		807,666
2	211,741	59,350	8,820	25,735	17,950	14,660	1,850	6,150	31,138	6,960	500	38,628	670,300	10,500		660,000
3	143,300	65,350	5,685	23,300	31,700	7,030	290	5,300	27,050	5,350	5,260	- 33,015	1,279,000	130,000		413,000
4	103,200	31,056	3,528	4,800	6,596	6,016	1,670	2,500	10,926	3,150	2,145	30,813	457,000			95,500
5	230,276	43,920	5,414	17,690	15,655	11,876	2,580	7,740	32,656	8,008	1,000	83,737	925,200	90,400		902,200
6	141,350	57,200	4,361	22,000	17,040	9,120	850	4,320	11,188	14,740	2,495	- 1,964	970,000	200,000		455,000
7	54,727	28,170	1,541	6,180	15,600	6,800	150	7,400	2,700	4,150	5,250	- 23,214	1,160,000	60,000		27,500
8	93,566	42,300	2,560	26,150	8,700	6,920	2,600	4,820	37,436	11,400	2,310	- 51,630	1,167,000			819,000
9	141,371	58,900	3,271	16,879	11,734	6,186	600	13,640	21,403	6,255	3,452	- 949	929,000	164,000		13,000
10	71,294	39,000	2,744	4,585	8,010	4,155	540	5,400	900	8,950	5,598	- 8,588	806,000			23,000
11	71,180	35,270	2,732	6,450	12,060	7,692	2,684	5,050	25,440	8,776	3,704	- 38,678	860,000			89,000
12	110,792	51,400	5,928	17,745	13,960	12,800	2,120	7,070	9,810	12,665	10,150	- 32,856	730,000	155,000		137,000
รวม	1,536,215	574,316	51,462	204,734	167,485	100,655	20,087	74,250	239,001	100,686	44,044	- 40,505	11,693,500	844,900		4,441,866

หนี้ที่สำรวจได้รวมบ้านห้วยทราย 16,980,266 บาท (247 ราย)

หนี้จากแหล่งทุนที่สำรวจได้ ฅ.ก.ส. 22,746,000 บาท สหกรณ์ 1,147,119 บาท บาท
หนี้รวมบ้านห้วยทราย(จากข้อมูลจริงแหล่งทุนที่สำรวจได้ + ข้อมูลหนี้เงินออกระบบที่สอบถามชาวบ้าน)รวม 28,334,985 บาท

กระบวนการสร้างจิตสำนึกการปลดปล่อยตนเองจากการเป็นหนี้สินอย่างยั่งยืน

รายการรายรับค่าข้าวโพด

1 กล้องเท่ากับ 20 กก. (รุ่นแล้ง 1)

ว.ด.ป. (เก็บ)	จำนวน (กระสอบ)	ซังทั้งเปลือก		แคะแล้ว		จำนวนเงิน		จำนวนเปลือก (เข่ง)	เงินค่าเปลือก		หมายเหตุ
		กก.	ซัด	กก.	ซัด	บาท	สต.		บาท	สต.	
2/2/45	2	56		8		160		1	8		25/2/45 รับค่าดอก ข้าวโพด 975 บาท
	3	97		14		280		3	18		
	6	213		28	5	570		7	44		
	9	275		38		760		9	45		
	11	335		46	5	930		13	65		
	13	400		63		1,260		15	75		
	11	350		50	5	1,010		11	66		
	17	510		80	5	1,610		17	102		
0	15	450		71		1,420		15	90		
1	15	470		71	5	1,430		15	90		
2	14	440		67		1,340		14	84		
3	10	380		48		960		12	75		
4	15	410		72		1,440		15	45		
5	11	340		53		1,060		11	33		
6	6	200		28		560		7	21		
7	3	110		15		300		3	9		
8	3	110		16		320		3	9		
9	2	47		7		140		2	6		
10/2/45	2	50		7	5	150		2	6		
รวม	168	5,243		785		15,700		175	891		

รวมรายรับทั้งหมด 17,566 บาท

รายจ่ายค่าข้าวโพด 1 กล้องเท่ากับ 20 กก.(รุ่นแล้ง 1)

ว.ด.ป.	รายการ	จำนวนค่าใช้จ่าย		จำนวนเงิน		หมายเหตุ
				บาท	สต.	
7/11/44	ค่าน้ำมันตัดตอฟาง	2 ลิตร		30		
	ค่าแรงตัดตอฟาง	1 คน	2 วัน	200		
10/11/44	ค่าแรงเผาฟาง	2 คน	1 วัน	200		
11/11/44	ค่าแรงยกร่องน้ำ	1 คน	1 วัน	100		
14/11/44	ค่าแรงคนใส่ข้าวโพด	12 คน	1 วัน	1,200		
	ค่าเมล็ดพันธุ์	1 กล้อง	20 กก.	1240		
	ค่ายาฟูราดาน	3 ถุง	3 กก.	150		
	ค่าอาหารกลางวัน	12 คน	1 มื้อ	170		
	ค่าอาหารเย็น	8 คน	1 มื้อ	200		
25/11/44	ค่าปุ๋ย 16-20-0	1.5 ถุง	25 กก.	175		
	ค่าปุ๋ย 46-0-0	1.5 ถุง	25 กก.	160		
28/12/44	ค่าแรงยกร่อง	18 คน	1 วัน	1,800		
	ค่าปุ๋ย 46-0-0	4 ถุง	200 กก.	1,380		
	ค่าอาหารกลางวัน	18 คน	1 มื้อ	300		
	ค่าอาหารเย็น	8 คน	1 มื้อ	100		
25/1/45	ค่าถอดดอกข้าวโพด	6 คน	1 วัน	975		
1-18/2/45	ค่าแรงเก็บ	2 คน	18 วัน	1,800		
	ค่าน้ำมันรถ		7 ลิตร	119		
1-18/2/45	ค่าแรงแกะข้าวโพด			800		
รวม				11,099		

รายรับ ค่าข้าวโพด 1 กก./ 878 บาท

รายจ่ายค่าข้าวโพด 1 กก./ 554 บาท

คงเหลือค่าแรงงาน 1 กก./ 324 บาท

นายก่ำจัด อะติตะ

ผู้จัดทำ

26/2/45

รายการรับจากข้าวโพด รุ่นสุบน้ำ เล้ง 2

ว/ด/ป เก็บ	จำนวน กระสอบ	น้ำหนักทั้งเปลือก		แกะแล้ว		จำนวน เงิน	จำนวนเปลือก เซ่ง	เงินค่า เปลือก	หมายเหตุ
		กก.	ขีด	กก.	ขีด				
9/5/45	2	70		6	5	130	2	16	
10/5/45	7	224		28		560	8	64	
11/5/45	10	320		56	5	1,130	13	104	
12/5/45	13	416		60		1,200	15	120	
13/5/45	12	420		60		1,200	12	96	
14/5/45	10	330		46		920	11	88	
15/5/45	12	384		57		1,140	12	96	ค่าตันข้าวโพด 300 บาท
16/5/45	7	226		35		700	7	56	
17/5/45	6	210		26		520	6	48	
18/5/45	5	160		30		600	6	48	
19/5/45	2	69		6		120	2	16	
20/5/45	6	210		30		600	6	42	
รวม	92	3,039		441		8,820	88	698	
รวมรายรับทั้งหมด 9,818 บาท									
รวมรายจ่ายทั้งหมด 11,068 บาท									

รายจ่ายค่าข้าวโพดเมล็ดพันธุ์ 19 กก.(รุ่นสูบน้ำ) แล้ง 2

ว/ด/ป	รายการ	จำนวนที่ใช้จ่าย		จำนวนเงิน(บาท)
26/2/45	ค่ารถพรวน			1,000
2/3/45	ค่ายกร่องน้ำ	2 คน	1 วัน	200
4/3/45	ค่าเมล็ดพันธุ์	19 กก.	กก. 62 บ.	1,178
	ค่าปุ๋ย 16 – 20 – 0	30 กก.	กก. 7 บ.	210
	ค่าอาหารกลางวัน	12 คน	1 มื้อ	346
	ค่าแรงใส่เมล็ด	12 คน	1 วัน	1,200
5/3/45	ค่าน้ำมันสูบน้ำ	10 ลิตร	ลิตร 17 บ.	170
6/3/45	ค่าน้ำมันสูบน้ำ	10 ลิตร	ลิตร 17 บ.	170
	ค่าแรงสูบน้ำ	1 คน	2 วัน	200
21/3/45	น้ำมันสูบน้ำ	15 ลิตร	ลิตร 18 บ.	270
	ปุ๋ย 46 – 0 – 0	20 กก.	กก. 6.9 บ.	138
	ปุ๋ย 16 – 20 – 0	20 กก.	กก. 7 บ.	140
	ค่าแรงสูบน้ำ	1 คน	2 วัน	200
	ค่าน้ำแข็ง			5
31/3/45	ปุ๋ย 46 – 0 – 0	140 กก.	กก. 6.9 บ.	966
	ค่าแรงยกกร่องใส่ปุ๋ย	18 คน	1 วัน	180
	ค่าอาหารกลางวัน	18 คน	1 มื้อ	201
3/4/45	ค่าน้ำมันสูบน้ำ	10 ลิตร	ลิตร 18 บ.	180
4/4/45	ค่าน้ำมันสูบน้ำ	8 ลิตร	ลิตร 18 บ.	144
	ค่าแรงสูบน้ำ	1 คน	2 วัน	200
17/4/45	ค่าน้ำมันสูบน้ำ	8 ลิตร	ลิตร 18 บ.	144
	ค่าน้ำมันสูบน้ำ	17 ลิตร	ลิตร 18 บ.	306
	ค่าแรงสูบน้ำ	1 คน	2 วัน	200
1/5/45	ค่าแรงเก็บ	2 คน	9 วัน	1,800
	ค่าน้ำมันรถ			300
	รวม			11,868

รูปภาพกิจกรรม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล นายเพ็ญศักดิ์ กองพรม

วัน เดือน ปีเกิด 16 พฤศจิกายน 2522

- ประวัติการศึกษา
- มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบึงวิทยาคม
อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2537
 - ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนปอิลเทคนิกลานนาเชียงใหม่
สาขาช่างไฟฟ้า ปีการศึกษา 2540
 - ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่
สาขาติดตั้งไฟฟ้า ปีการศึกษา 2543